

Motion till riksdagen 2025/26:59

av Josef Fransson (SD)

Transparens för bolag som söker offentligt stöd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa krav på prospekt för privata bolag som söker offentligt stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Under de senaste åren har stödet till privata företag från EU, stat och kommuner ökat kraftigt i samband med den så kallade gröna omställningen. Stödet inkluderar kreditgarantier, ”mjuka lån” och direkta bidrag, samtidigt som de stora projekten forcerat fram omfattande infrastrukturinvesteringar i elnät, hamnar, järnvägar och vägar. Kommunala investeringar gränsar ofta till statsstöd, då alternativa användare saknas och garantier från nyttjare inte krävs. Det finns ett behov av att få en uppfattning om samhällets totala insats och risk.

Media har haft svårt att granska detta på grund av komplexitet och brist på transparens hos privata bolag, vilket lett till ensidig rapportering och en ofullständig bild för politiker och allmänhet. Att göra fel är en del av företagandet, men ansvar och lärande är avgörande, särskilt när offentliga medel används.

Ett enkelt sätt att öka transparensen är att tillämpa EU:s prospektförordning (EU 2017/1129) på privata bolag som söker offentligt stöd över en viss gräns (t.ex. 2,5 miljoner euro). Prospektet, som blir offentligt, innehåller detaljer om bolaget, dess ägare, avtal, jäv och strategi, med möjlighet att utkräva ansvar vid felaktigheter. Esmas riktlinjer säkerställer enhetlig tillämpning. Med exempel som Northvolt, som fått stora offentliga medel utan att vara börsnoterat, bör liknande regler gälla för företag som söker bidrag, lån eller kreditgarantier, samt för samhällsinvesteringar. Ett ”bidragsprospekt” bör inkludera:

1. Ägarstruktur: full redovisning av ägare och rådgivare.
2. Ledning: cv och ersättningar för styrelse och ledning.
3. Jävsanalys: identifiering av intressekonflikter.
4. Samhällsekonomisk analys: projektets konsekvenser.
5. Ekonomisk plan: mätbara kriterier för framgång.

Ansökningar och handlingar bör publiceras i ett sökbart register, med tydlig angivelse av ansvariga beslutsfattare och löpande rapportering av förändringar. Detta skulle skydda skattebetalare, stärka förtroendet och förbättra transparensen för offentliga investeringar.

Josef Fransson (SD)